64 14

DEO OPTMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS, manè diſcutienda, in Sholis Medicorum, die Jovis decimo-ſexto menſis Martii, anno Domini M. DCC. XLVII.

M. JOANNE BESSE, Dotariæ Hiſpaniarum Reginæ, dum viveret, Medico primario, Doctore Medico, Præſide.

An lex animi motibus imperans, ſanitati conſulat?

I.

NATURA infinitæ ſapientiæ providentiæque, vel Deus ipſe opifex rectorque univerſi, ſapientiſſimè hominem condidit ut quàm diutiſſimè ſanus ac tranquillus, nî perennis conſervaretur. Ab illo tamen rerum ordine aberraſſe hominem teſtatur inteſtinum bellum, diſſidium domeſticum, doloris ſenſus, animæ jugum, futurorum prænuncia morborum; hinc anima, quæ objectorum ſenſibilium monitis pro conſervandâ ſanitate lubenter auſcultabatur, jam impe-

riofiùs moventibus, ejuſdem ſanitatis damno, duci ſe patitur, &, quæ ratione ordinis & naturali amoris vinculo ad ſui authorem trahebatur, ſenſuum nunc corporumque imperio ſubjicitur. *Domina gentium, princeps provinciarum facta eſt ſub tributo.* Objecta ſenſibilia ſub fucosâ boni imagine mentem deludunt, ac per ſenſuum organa, veluti totidem excubias, continuis adverſiſque hinc indè motibus cor agitant. Cupidine ſanguis exæſtuat, cor ardet, vehementiùs ac frequentiùs pulſat: odio verò torpet, craſſeſcit ſanguis, moras trahit, fatiſcit cor, ſpiritibus cerebrum defraudatur, nauſeabundus eructat ſtomachus. Timore cor trepidat, deliquium patitur, ſtagnat in pulmonibus ſanguis, mens titubat, functioneſque vitales & animales collabuntur. Triſtitiâ hebeſcit animus, deprædantur ſpiritus, languidè micat cor, ſpiſſeſcit lympha, totumque corpus ſenſim contabeſcit. Irâ incandeſcunt humores, bilis accenditur ac perſæpè febrilis fermentatio ſanguinis. Livore divellitur cor, inæqualiter pulſat, ac modò ſanguis incraſſeſcit, modò turgeſcit. Morſus animi ſui delicti conſcii corporis & animi quietem expellit, ſomnum fugat, famis & ſitis ſenſum obtundit, ſanguiniſque ſubdulcem indolem in ſalſam aut ſalſo-acrem pervertit, quâ colliquatur magis ac magis ſulphurea ejuſdem textura. Ut ſenſuum voluptate dilabitur mens, ſic ſpiritus diſſlantur ac vires corporis reſolvuntur. Libidinis œſtro convellitur cor, liqueſcit ſanguis, diſſipantur ſpiritus & lympha alibilis, totumque corpus marceſcit atque diffunditur; hinc *diſſipatur tota ſubſtantia luxurioſè vivendo*; hinc digeſtionum labefactatio & morborum iliades. Saluberrimum ergò & neceſſarium præſidium illud habendum eſt, quo effrænes animi motus coercentur.

I I.

QUISQUIS Supremi Numinis quæris argumentum quod omnibus præſit & cuncta ſapienter miniſtret, teipſum intuere. *Neſcio*, inquit heroica mulier, *quales in utero meo apparuiſtis, neque enim ſpiritum & animam donavi vobis & vitam, nec ſingulorum membra ego ipſa compegi, ſed mundi Creator qui formavit hominis nativitatem, quique omnium invenit originem.* Tam appoſita configuratio materiæ partium, tam ſimplex organorum ſtructura, tam regularis fluidorum & ſolidorum motus & conſenſus, tam elegans forma, tam mirum cogitationis & extenſionis adverſæ conjugium, majorem Opificis attentionem, apparatum & accuratioris laboris impenſam arguunt, quàm aſpectabilis mundi fabrica. *Faciamus hominem*, fatur Deus; hocce verborum apparatu conſtat ſolius hominis præpollens dignitas, quæ trium Divinitatis perſonarum conſilium, curam, ſtudium ac miniſterium expoſtulare videtur. Naturam & cauſas animi motuum ſciſcitaris? Res altioris indaginis eſt. Anima ſubjectum cogitationis, inextenſa, configurationis, diviſionis, motûs inconſcia, in hoc immortalis ſibi conſcia naturæ, nullum ex ſe reſpectum ad corpus habet, nec quidquam à corporibus pati poteſt. Solius naturæ Authoris lege ſancitum eſt, ut ex occaſione corporis ſenſatio grata vel moleſta in ipſam excitaretur. Licèt corporis dimenſionibus non reſpondeat, nec ullo ſpatio circumſcribatur, huic tamen corporis parti immediatè conjungitur, ad quam ex toto corporis ambitu velut ad centrum ducuntur objectorum impreſſiones. Verùm hæ ad cerebellum ope nervorum transferuntur; hinc velut ex fonte ſcaturiunt ſpiritus, ſoboleſcunt nervi ſensûs ac motûs parentes: hoc aſtruit ligatura nervi, quâ ſenſus & motus illicò ſufflaminantur. Cerebellum denſiori ſubſtantiæ texturâ

ac vegetiori pollet elatere. Fatiſcente cerebro viget adhuc cerebellum in Apoplecticis, nerviſque octavi paris ac muſculis appenſis ſpiritus miniſtrat reſpirationis motibus famulantes; hinc cordis motus fovetur & vita. Huic ergò corporis parti immediatè conjungitur anima, quæ ultima functiones vitales tuetur. At anima ex ſe indifferenter ſe habet ad hoc vel illud objectum; ergò reſtringitur ad determinatum objectum, penès fibrarum cerebelli motus, ab impreſſionibus objectorum in organa ſenſuum. Quoniam verò ſenſatio grata vel moleſta voluntatem movet, animam infinito hiantem bono determinat ad objectum peculiare; planum eſt motiones animæ eſſe reſtrictiones impreſſi animæ motûs ab Authore naturæ à ſe & ab omni bono ad objecta peculiaria quæ conſervando corpori favent aut nocent. Hinc liquet objectis ſenſibilibus ſtimulari felicitatis deſiderium ac voluptatis famem, nuſquam expleri: neque enim ſapientis ordinis ratione conſultum eſt, ut voluntas, ſeu vis motiva aut propenſio animæ in omne bonum, in corporibus acquieſcat, quibus ad tempus & inſtabili fœdere conjuncta eſt. Verùm eadem ſapientis ordinis ratio dictitat impreſſum animæ motum ad bonum ad ipſum naturæ Opificem referendum, ut potè qui ſolus neceſſariò ac per ſe ſubſiſtit, & ſolus ſenſationes ad occurſum corporum movet in animâ, atque eandem ſuprà omnem ſenſum inebriare poteſt ſincero gaudio. Hinc quamdiù ſenſibilium objectorum impreſſionibus obſequitur, peregrinatur à Domino. Hinc æſtuoſum & proceloſum cor modò amore, gaudio, ſpe dilatatur, ſæpiùs triſtitiâ, timore, odio premitur, diverſis hinc illinc motibus jactatum, nuſquam æquale.

Hoc petit, hoc ſpernit, repetit quod nuper omiſit.
Æſtuat, & toto diſconvenit ordine vitæ.

Caliganti ergò rationi, quæ cerebri fibrarum modulatâ flexione leni ac levi ſpirituum animalium motu, veſtigiorum objectorum mutabili ſerie ac ordine pendeat, ac fluctuanti hinc atque illinc cordi utilis ac neceſſaria lex, quâ & illuminaretur intellectus, & cor amori ordinis obſequeretur; etenim lex * *eſt ſumma ratio profecta à rerum naturâ, & ad rectè faciendum impellens & à delicto avocans, quæ non tam denique incipit lex eſſe cùm ſcripta eſt, ſed cùm orta eſt, orta autem ſimul cum mente divinâ; quamobrem lex vera atque princeps, apta ad jubendum & vetandum, ratio eſt recta Supremi Numinis,* Nec eſt quiſquam gentis ullius qui ducem naturam nactus ad virtutem pervenire non poſſit: namque *præceptum Domini lucidum illuminans oculos, convertens animas.* Mirare quòd ſola lex cordis hominis blanda conciliatrix, immoderatos & inæquales ejuſdem cordis motus compeſcat, ac ſubigendo ſenſus pacem cordi conciliet. Quæ fuit legis cura, ſtudium, ſollicitudo ergà hominem! Unum bonum docet, rationabile, neceſſarium, delectabile, æternum, ut huc omnis feratur amoris impetus, nec pluribus divelli cor motibus patitur. Parùm objectis ſenſibilibus indulgendum monet, ne diviſus ſenſus amoris ordinis & electionis hebeſcat. Vigilandum ſedulò hortatur ne tranſmiſſæ ad cerebrum ſenſibilium objectorum impreſſiones fucoſâ bonorum malorum-vè imagine cor exagitent, atque ità lenis & pacatus ſanguinis & humorum motus foveatur, ac vigeat functionum vitalium integritas. Sic lex frequentiores morborum cauſas avertit: *Rex qui ſedet ſuper ſolium judicii ſui diſſipat omne malum intuitu ſuo.*

* Cicero libro 2. cap. 4. de legibus.

I I I.

COR eſto oſcillum vitæ, ſeu organorum pneumato-hydraulicæ machinæ præcipuum. Quibus ipſum commovetur; iiſdem anima afficitur, ac voluntas concitatur. Neque tamen moveri ex ſe cor exiſtimes: ſi enim oſcillando & proprio elatere motus ſuos exereret, æqualis profectò foret vis dilatationis cordis ejuſdem contractioni cùm eadem ſit utriuſque cauſa. At quàm validior contractio, quàm debilior dilatatio, vel pluſquam unum ad mille, percipiet ad ſenſum admota cuſpidi cordis manus in cane vivente. Vidiſti moveri cor, citrà ſpirituum animalium influxum, à parte ſubtiliori ſanguinis ejuſdem fibras muſculares alluentis, quod demonſtratur reciſione nervorum cordis, quâ nec concidit nec debilitatur ipſius motus, ſecùs ac accidit in aliis corporis muſculis, quorum motus reciſione aut ligaturâ nervorum ſubitò collabitur; quinimò obſervatur contractiones fibrarum carnearum cordis, reſectis nervis cardiacis, validiores eſſe, & accelerari & protendi ad plures horas Non ſanguis arteriæ coronariæ id muneris obire videtur, qui alternos auricularum & ventriculorum cordis motus, citrà valvularum & machinularum multiplicem apparatum, moliri non poſſit, cui repugnat mira naturæ ſimplicitas. Nec indè fruſtraneos appendiſſe cordi nervos naturam autumes, aut hinc exules velim ſpiritus animales inferas. Accelerari aut cunctari motum cordis, ſpirituum animalium influxu per nervos cardiacos, patet ex repentinâ mutatione pulsûs in animi pathematis. His objectorum impreſſionibus in cerebro & ſpirituum influxibus quibus cordis motus alteratur, motiones animæ intimè conjunxit naturæ Opifex, ac quibus legibus cogitationes adveniunt, aut rerum imagines cerebri veſtigiis inarantur, iiſdem ipſa ordinis ratio affectiones aut animi motiones iis fibrarum cerebelli oſcillationibus addixit, quibus mutaretur cordis motus. Sed pro diverſis objectorum impreſſionibus in cerebro ac ſpirituum influxibus in nervos cardiacos diverſæ cordis pulſationes, diſtributio diverſa ſanguinis; ac ſpiritus animales in cerebri veſtigia & nervos excurrunt, quibus congruenter ad objecta corpus componitur & coaptatur. Quantùm animi pathemata ſanitati faveant aut eandem labefactare poſſint, hinc inferas quòd ſanguis in his modò ſegniùs, modò celeriùs à corde trudatur, atque hic exæſtuet & ardeat, modò torpeat. At verò ſanitas pendet ex temperatâ fermentatione ſanguinis, leni & æquabili fluidorum motu. Conſocientur ex æquo ſolida, ſed modò præeant fluida, ſolida obſequantur; ſecùs enim ſolida motum impertiendo, ut tantumdem deperderent quantumdem communicarent, inertia ſubſiderent, niſi eſſentiali fluidorum motu cierentur, & precariò moverentur. Argumentum fermentationis ſanguinis idem eſt quo eamdem explodere nituntur trituræ præcones, microcoſmicæ mechanicæ tirones: è ſanguine, inquiunt, nullâ arte elicitur acidum fermentationis author. Verùm ſi acidum alimentorum, ſi acorem eructantem è chymo, aperto ventriculo canis viventis unâ horâ à paſtu, ſi quæ diſtillatione lactis prodeunt acida, ſanguis non ſuggerat, nec niſi ſalſa aut ſalia fundat alkalia vegetæ aut ignitæ fermentationis fœtus; inconcuſſum manet quod acida chyli ſanguini affuſi faceſcunt in ſalſa aut ſalia acria, quas quidem ſalium commutationes aut novas formas nuſquam aſſequeris tritûs viâ. Non, ſi malleo & incudi nitrum & tartarum ſubjicias per annos, nitrum fixum aut ſal tartari obtinebis; ſed acidum

pertinaciter reluctatur. Salium ergò acidorum in alkalia conversio sanguinis fermentescentis soboles. Nec huic fermentationi obstat circularis, aut triturationis, ejusdem sanguinis motus; non enim officit communis totius motus mòtui proprio partium: mixtum sal ammoniacum cum sale tartari aut calce vivâ in mortario quò magis pistillo massam triturabis, aut in vase impositam concuties, agitabis & versabis quoquoversùm, eò magis ipsam fermentescere testatur intolerabilis urinosus fætor. Nec obtrudas deficere in vasis aërem sanguini, aut spatium fermentationi idoneum. Devolvitur enim magna pars aëris unà cùm sanguine animantium, etiam piscium, ut evincitur eorum vesiculis aëre turgidis, qui ex solis arteriis advenit; ac tantò magis effervescunt principia fermentativa, quantò magis angustantur, ut patet diffractione vasorum quibus continentur liquores fermentativi: sed quid hìc plura? Redit argumentum. Cùm ergò pro validiori aut debiliori contractione cordis magis vel minùs atteratur sanguis, sequitur ut acceleretur aut torpeat ejusdem fermentatio in animi pathematis, aut pro spirituum animalium & recrementorum mutatione labefactentur functiones animales & vitales. Lex itaque, vitæ dux quàm optimus qui semper ei consulat, dirigendo motus cordis, quibus vigentibus æquabiliter omnes motus & sensus vigent, omnesque functiones alacriter peraguntur. Secùs verò fatiscente cordis motu aut inæqualiter pulsante in animi pathematis nec recrementa secernuntur è sanguine, morborum semina; fermentaque digestionis hebescunt, altera fons & origo morborum. Hos sistere spirituum animalium cordis & sanguinis motus ab objectis sensibilibus impressos, aut impressionis sensum hebetare non animæ datur, at solum naturæ & cordis Opificem arguit, cujus est *liberare de sanguinibus, & spiritum rectum innovare in visceribus.*

I V.

OBJECTA sensibilia tribus diversis modis animam afficiunt, vel enim boni speciem exhibent, vel speciem mali præ se ferunt, vel sub nullo respectu ad nos oculis obversantur. Si primum, iisdem impressionibus objectorum ac cerebri fibrarum vibrationibus, quibus spiritus animales rerum imagines exhibent, ipsi in tubulos nervorum cardiacorum uberiùs influunt, alternosque cordis motus vegetiores accelerant. Hinc vividior sanguinis fermentatio, spirituum animalium proventus uberior, expeditior humorum secernendorum excretio, sanguisque defæcatior & alacrior functiones omnes vitales & animales salubriùs ministrat. Ergò sapientis ordinis ratione consultum videtur ut anima inclinet & amoris motu prosequatur ea objecta quorum impressæ imagines faustè adeò vitæ functionibus succesSere, quæ-vè tam vegetam aut alacrem machinamenti corporis dispositionem aut aptitudinem animæ demonstrant. Si verò objecta, quæ sub specie mali obversantur, ità spiritus animales determinant in nervos cardiacos ut ejusdem cordis motus cunctetur, collabatur atque fatiscat, indè fiet quòd anima declinet & aversetur ab his objectis quæ cordis & humorum motum hebetarent, functionesque omnes labefactarent: hoc observare est in odio, tristitiâ, metu aliisque ejusdem generis animi motibus, in quibus languet cordis motus & pulsus; contrà quàm in amore, gaudio, spe, in quibus vegetior ac frequentior micat cordis & arteriæ motus, color purpureus sanguinis in vultu efflorescit, totumque corroboratur corpus. Tam inæqualis fluxùs spirituum animalium ratio repetenda ex diversâ fibrarum cerebel-

li commotione, majori vel minori, quâ ſpiritus in odio magis premuntur, & fortiùs impelluntur intrà nerveas cordis propagines; in amore verò leniùs feruntur iidem ſpiritus, & quaſi undulatim confluunt in nervos cordis leviori fibrarum cerebelli concuſſione aut titillatione, atque hinc multò graviùs anima percellitur à malo, quàm ſpecie boni, quod quidem naturæ inſtitutum corporis conſervationi plurimùm favet. Quî verò fiat ut rapidiore ſpirituum fluxu in nervos cardiacos, ac denſiori eorumdem copiâ & velut agmine facto, cunctetur motus cordis? Vidiſti aliàs tubulos nerveos hiare intrà loculos fibrarum carnearum, ſpirituſque exundantes quo molimine lateralem dilatationem eodem niſu muſculorum fibrarum longitudinalem contractionem promovere. Vidiſti diverſam inſertionem nervorum cordis ac aliorum muſculorum, ſiquidem illi inſeruntur fibris tendineis quibus interſecantur loculi fibrarum carnearum cordis; hinc idem ſpirituum fluxus qui reliquorum muſculorum contractionem nunc cordis dilatationem promovet adaucto elatere fibrarum tendinearum quo fibræ carneæ conſtringuntur, diſtentique loculorum parietes à fluido motore ad ſeſe mutuò adducuntur. Ergò à majori fluxu, copiâ & denſiori agmine, ſpirituum animalium in cor, ſegniùs ac languidiùs contrahetur in odio ob vim contrà nitentem fluido motori; ſecùs in amore ſpiritus animales minori vi & quaſi per manipulos aut ſubſultus influunt in fibras tendineas cordis, ac dum fibrarum carnearum dilatationem properant, & earumdem quoque contractionem accelerant, remiſſo alternatim fibrarum tendinearum elatere, ipſæ fluido velociorem contractionem molienti faciliùs obſequuntur; hinc in amore vegetior ac frequentior cordis contractio. Neque gratis hoc eſſe dictum putes quod luculenter probari poſſet. Quàm citò cor ad aſpectum terribilis cujuſpiam objecti fateſcat, attende. Quî tam feſtinanter ejuſdem motus ſiſtat in timore perculſis? Pervolve cauſas omnes quæ remorari circuitum ſanguinis ad cor aut fluidum ejuſdem motivum ſuffurari aut vincula & compedes, ejuſdem motum coërcere aut influxum; & omnibus ritè perpenſis fateri cogeris collabi ſubitò motum cordis ob rapidiorem ſpirituum fluxum in nervos cardiacos ab impreſſione terribilis objecti, quâ dum refluunt ab organis ſenſuum externis cerebrum versùs in orificia nervorum cardiacorum, cum impetu proſiliunt aut reflectuntur ad angulos ſeu æquales, ſeu inæquales cordiſque motum prædicto modo cunctantur. Nec huic obeundo muneri officit diverſa apparens ſoboles nervorum opticorum & octavi paris; licet enim nervi cardiaci ex cerebello & ſpinali medullâ emanent, thalamique nervorum opticorum in ipſo anteriori cerebri apice diſſeminentur, conſtat tamen iſtos altiùs ac ulteriùs propagari ac mediâ commiſſurâ cerebri ad cerebellum protendi; idemque connubium ac commercium reciprocum inter nervos ſecundæ & tertiæ conjugationis, alioſque cerebro appenſos cum cerebello, innumeri propè effectus comprobant. Sic dum nervi olfactorii commoventur in extremis à quolibet corpore pungente aut quoquomodò vellicante, ſpiritus refluentes cerebrum versùs, quo motu ſenſationem excitant impingendo in fibras cerebri aut cerebelli, eodem divertuntur in orificia nervorum diaphragmatis aliorumque muſculorum inſpirationi & ſternutationi famulantium: adeò ut licet aliundè conſtet orificia nervorum hiare in communi promptuario & receptaculo ſpirituum; ità tamen in origine ſuâ coaptantur, ut ſpiritus repercuſſi ab extremis propaginibus nervorum in alios nervos influant, in motum acturi determinatas partes quæ concurſu ſuo ſibi mutuò opitulantur: ex illo ſoboleſcentium nervorum ordine, reſpectu reci-

procò atque consensu ; tum ex conjugio aut directione vestigiorum objectorum cerebri aut cerebelli , tota in animi pathematis œconomiâ motuum corporis deducenda. An verò spiritus, ab extremis nervorum repulsi ad cerebrum, reflectantur in determinatos alios nervos ad angulos æquales , luminis instar, difficilè est asserere ; hoc enim proprium est corporum sphæricorum aut eorum quæ quadratam figuram obtinent : at neutram figuram geometricè spiritibus ascribendam nullum demonstrat argumentum; nec ratione consequimur. Cùm ergò objecta sensibilia quò magis aut frequentiùs impingunt in organa sensuum, eò magis flectuntur cerebri fibræ spirituum animalium motu atque dehiscunt insculpta vestigia; futurum ut quà trita & patentior via eò vergat spirituum motus atque determinatio ; adeòque cor magis ac magis commoveri necessum sit : sed quia quantò major excitatur sensuum voluptas aut quò diutiùs grassantur motus animi, tantò magis difflantur spiritus animales fibrarum cerebri motores, aut rapido & inæquali eorumdem motu , refluxu ac influxu in propagines nerveas , cordis ac sanguinis motus alteratur functionesque vitales & animales interturbantur ; futurum ut & voluptas cui mens inhiat citò dilabatur & fastidii & amaroris sensus suboriatur. Sic sapientissimè jussit naturæ conditor , *ut quilibet inordinatus animus sit sibimet pœna & supplicium* : sic homo sensuum voluptatem venando cuncta in circuitu perlustrat , *ac esuriens in circulum revertitur*. Tam inexhaustæ famis explendæ studium philosophorum animos torsit ; hi sensibus indulgendo rationem redarguentem ablegare conati sunt ; alii verò , authoris naturæ vim æmulantes , sancitas unionis animæ cum corpore leges ad arbitrium flecti contendunt. Sed quàm à scopo aberrarunt ! Qui enim objecta sensibilia aucupantur spirituum exolutione sanguinis crasim alterant , ciborum irritamentis ac ingluvie fermenta digestionis obtundunt , & crudorum humorum copiâ vasa ingurgitant ac molliorem viscerum compagem comprimunt : sic acidorum aut salso-acrium fermentorum indole modò febriles æstus cum inflammationibus partium accenduntur , modò sanguinis & humorum motus obortâ coagulatione suflaminatur. *Qui voluptuosè vescebantur , interierunt in viis.* Hi increpanti intùs lumini frustraneo conatu substrahere se nituntur, lucet enim in tenebris & utcumque naturalis unio animæ cum Authore naturæ, *in quo vivimus & sumus* , infirmari possit , & obnubilari anima corporis commercio ; dirimi tamen penitùs & infringi nequit : *si celaverint se ab oculis meis in profundo maris , ibi mandabo serpenti & mordebit eos.* Nec alii sapientiores qui inanis gloriæ durâ cupidinis tirannide , sanitati infaustâ , se ex sensibilium objectorum laqueis expeditos jactitant. Solius legis est objectis sensibilibus amarorem infundere, aut eorumdem impressos motus hebetare aut animam majori delectatione vincire : *est enim penetrabilior omni gladio ancipiti , & pertingens usque ad divisionem animæ ,* compagem quoque fibrarum & medullarum. Sic lex inani fugacium bonorum cupidine ut & malorum metu cor liberat. Sollicitudinem & inquietam vitam ex inordinato sui amore obortam docet ; hâc veluti pyxide reguntur affectus, diriguntur actus, corriguntur excessus, componuntur mores ac tota vita ordinatur ; hæc animum firmum & stabilem reddit , cordisque motuum æquabilitatem servando hominem sanum efficit.

V.

QUICUMQUE homo hanc à naturâ organorum mechanicam dispositionem accipit , & impressiones objectorum aut utilium aut noxiorum quibus ducuntur cæteri animantes ; sed quæ impressiones sensibilium objectorum in-

animalibus fibrarum cerebri tremulis motibus citrà ſenſum terminantur, & eorumdem objectorum uſu deſinunt; eædem objectorum impreſſiones cerebro hominis inſculptæ animum voluptatis avidum ſtimulant ac cor perpetuâ jactatione commovent. Hinc à reliquis animalibus diverſus homo reſpuit quæ ad vitam ſervandam ſufficiant, quantùm ſitis atque fames & frigora poſcunt, at contrà voluptati indeſinenter inhians proſequitur ciborum condimenta, lautiores cœnas, irritamenta gulæ quæ morborum cohortem invehunt. Hinc divitiarum inexhauſta ſitis quæ terrâ paſcitur & mari, livore torquetur, inanis gloriæ cupidine flagrat, quæritque quò ſe Solis fulgor abſcondat. Lex verò ut *columna luminis* caliginoſam rerum imaginem diſcutit & tanquam ſacra anchora omnem inconſtantiam & vagationem cordis expellit, ſenſuum faſcinationem ſolvit, ſpiritualia bona & immutabilis naturæ objicit his quorum ſtabilitas pendet ex inſtabili objectorum corporeorum impreſſione, ac fluxili cerebri commotione: hinc homo moderatur in lætis, in adverſis & extremis anguſtiis futurorum ſpe bonorum erigitur animo. *Pax multa diligentibus legem tuam.* Lex ergò eadem tumentem animum deprimit, depreſſum & labantem erigit, & ſervat æquam mentem. Hujus obſervantiâ major voluptate ſenſuum delectatio percipitur. *Narraverunt mihi iniqui fabulationes, ſed non ut lex tua.* Verùm *ſancta ſanctis*, nec prophanum decet de his ſermo; ſed audi præceptorem legis: *Niſi cuſtodieris verba legis, dabit tibi Dominus cor pavidum & deficientes oculos, & animam conſumptam mærore*, &c. Quiſquis ergò ſanitatem curas, legem conſulas feriantibus animi motibus; exarentur verba legis in corde tuo, & meditaberis in eis; *ſic dominaberis inimicis cupiditatibus & terroribus... fili mi, ne obliviſcaris legis meæ, & præcepta mea cor tuum cuſtodiat, longitudinem enim dierum & annorum vitæ & pacem apponent tibi.* In hâc ſemper lætaberis, ſic vigebit motus cordis, ſanguiniſque & humorum debita fovebitur fluiditas, undè abſoluta functionum integritas. Pietas finis & complementum legis, *ad omnia utilis, promiſſionem habens vitæ quæ nunc eſt & futuræ.*

Ergò lex animi motibus imperans, ſanitati conſulit.

Proponebat Pariſiis HUGO CAPET, Pariſinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1747, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1747.